

До Господина
МИНИСТРА НА НАРОДНАТА ПРОСВЪТА ,

- Копие: 1/ Дружеството за Закрила на Въл-
ската Природа,
2/ Вългарското Туристко Д-во ,
3/ Директора на Народния Музей ,

СОБИЯ .

Уважаеми Господине Министре,

Като шеф на всички институти, които покровителству-
ват изкуството и старинните паметници у нас, ний - група любители
на природните красоти и ратуващи за тяхното запазване - си позволя-
ваме свободата да се обърнем към Вас като Министър, високо про-
свѣтенъ и културенъ човѣкъ и добъръ българинъ, съ испытана обичъ
къмъ своя народъ и отечество, съ единъ горещъ апелъ, давайки изразъ
на една отдавна накупѣла въ гърдите ни болка, увѣрени, че Вий ще се
отнесете къмъ молбата ни съ пълна симпатия и благосклонностъ и
веднага ще вземете тия бързи и енергични спасителни мѣрки, отъ как-
вито нейното изпълнение тъй очевидно и повелително се нуждае.

Господине Министре,

Отъ памети вѣка Пловдивъ се е славилъ съ хубавото
си разположение върху своитѣ телета. Тѣхнитѣ командуващи височини
покрай Марица и въ сърдцето на широката и плодородна Тракийска
равнина, където сж се кръстосвали важни търговски и стратегически
пътници, сж привлѣкли погледа на първитѣ негови поселенци. Заради сво-
итѣ хълмове градътъ е носилъ известно врѣме и името ТРИМОНЦИУМЪ.
Всички видни чужди пътешественици, които въ разни врѣмена сж мина-
ли презъ Пловдивъ, сж въ възторгъ отъ неговитѣ хълмове. На единъ отъ
тѣхъ и днесъ се издига къщата, въ която е спалъ ЛАМАРТИНЪ, на други-
старинна часовна кула, на трети - паметникъ отъ освободителната вой-
на.

И тия великолѣпни хълмове, тия величествени нержо-
творни ХРАМОВЕ НА ПРИРОДАТА, рожба, частлива рожба на нѣкакви далеч-
ни и страхотни земни катаклизми, сж били хилядилѣтия запазени не-
пожтнати, за да простре и къмъ тѣхното разрушение алчната си и
кошунствена ръка "криворазбраната цивилизация" на днешното наше
поколѣние. . . . Толкова диви варварски орди - готи, хуни, вандали и пр. -
сж минали презъ Балканския полуостровъ, толкозъ пъти се е мѣнилъ
облика на неговитѣ поселенци - траки, македонци, римляни, славяни,
българи, турци - и никой не е посегналъ на тая природна светиня.
Трѣбваше да поематъ кормилото на Пловдивската Градска Управа до-
морасли културтрегери, за да се започне преди нѣколко десетки го-
дини и да продължава най остървено и днесъ систематичното, безми-
лостно и "блогоустройствено" разрушение на историческитѣ Пловдив-
ски телета. Всѣкидневно по плешивитѣ лобове и склонове на гордитѣ
гранитни изколници се катерятъ, подобно пигмеи, дребни хориза, снаб-
дени съ чукове, ломове, дмета и веривни материали, които съ бѣсно и

неумерно остървение продължаватъ, бавно но сигурно и резултатно , своята злокобна работа на разрушение. Въривъ следъ въривъ отекуватъ изъ Тракийската равнина и блокове следъ блокове се стропалятъ въ бездната на човѣшката алчностъ – живи части отъ внашката снага на тия неподвижно оковани въ веригитѣ на вѣчността великани. Съ зѣвци рани Пловдивскитѣ тепета правятъ тетанически усилия да сдържатъ своята болка и ту съ горчивъ укоръ молятъ за пощада, ту гнѣвно хвърлятъ къмъ насъ мълниеносенъ погледъ. Но Пловдивската Управа остава безчувствена къмъ тѣхнитѣ вопли, а и по голѣмата частъ на гражданството, заето съ грижитѣ на своето препитание остава неотзивчиво къмъ сърдцето и душата, къмъ болкитѣ на природата, болкитѣ на роднитѣ тѣмъ Пловдивски тепета. Не затова ли преди 2 години тѣ се помъчиха сами да се отърсатъ отъ неканенитѣ гости-пигмеи, човѣкади смъртоносно тѣлата имъ, и така едва не сринаха изъ основи цѣлия Пловдивъ?...

Елате, Господине Министре, елате само за единъ часъ въ Пловдивъ, за да видите на самото мѣсто що се върши и отъ какви "висши и благородни" благоустройствени съображения. – Защо бѣ необходимо разрушаването на Марковото тепе, свързано съ името на легендарния народенъ герой Крали Марко? Първоначалниятъ предлогъ бѣ да се открие пътя за продължението на улица Гладстонъ. Противъ този мотивъ не можеше нищо да се възрази, още повече че засѣгаше само едно малко крило на тепето. Но пътятъ бѣ отдавна откритъ и рушението продължаваше – и този пътъ атаката се водеше отъ две страни и, при това, на високо и дълбоко – явно бѣ, че се готвѣха парцели. Една во осждително бѣ дали тѣ се даваха на силни на деня, или вмѣсто от чуждени парцели, за които Общината да не плаща. Днесъ отъ нѣкогашното Марково тепе има само останки, които най-усърдно се доразрушаватъ, както се рушатъ всѣкидневно и най-хубавитѣ, най-жипописнитѣ скали на Саатъ тепе при салона на "Тракийски Знакъ", на Бунарджика при Търговската Гимназия, на Джендемъ тепе при Държавната Болница. Защо се вършатъ тия вандалчини? Защо бѣ необходимо да се подравятъ даже основитѣ на къщитѣ върху Тепе алта при дома на Дръ Гребенаровъ? За да си създаде Общината приходи, или за да се услужи на пре приемача, който бѣ взелъ за милионъ и половина постройката стълбитѣ на катедралата "Св. Богородица" и за да бжде кариерата подъ нос му?

Пловдивското гражданство вижда тия работи, недоумѣвъ и кипи отъ негодувание. Правени сж протести отъ видни граждани, отъ дружества и корпорации – нищо не помага. Преди нѣколко месеца добриятъ и почтенъ пловдивски гражданинъ г. Трифоновъ, сега редакторъ на в. Победа, напечати въ в. ВГБ единъ горещъ и покъртителенъ апелъ за милостъ и пощада къмъ Пловдивскитѣ тепета, къмъ тия рѣдки по жубостъта си Храмове на Природата, обръщайки се съ "Спрете варвари!" къмъ "модернитѣ Херостратовци", но и неговиятъ гласъ остана гласъ вопиющъ во пустинѣ...

Турцитѣ бѣха прости корица, но у тѣхъ имаше единъ племененъ плететъ къмъ природата и ако това варварско разрушение би станало въ врѣмето на нѣкой турски султанъ или паца, той би заповедалъ да приковатъ виновницитѣ върху разрушаванитѣ отъ тѣхъ скали и съ артилерия да стрѣлятъ на тѣхъ за колуството, което сж извършили!... Само у насъ тѣ вършатъ безнаказано своето разрушително дѣло.

За запазването на "КУРШУМЪ ХАНЪ" като старина, строена въ врѣмето на Иванъ Асенъ II за Венецианскитѣ търговци, който Пловдивската община иска да разруши и на негово мѣсто издигне хади,

се застжи Пловдивското Археологическо Д-во и още се бори за неговото спасение отъ пълно разрушение и, все пакъ, "Куршумъ ханъ" е граденъ отъ човѣшка ръка и всѣкога би могълъ да се реставрира. Кой Пловдивски кметъ или общинаръ би могълъ нѣкога да възобнови разрушенитѣ или осакатени тепета? Достаточниятъ г. Енѣ Маноловъ ли, кметъ на града, или г. Инж. Марекъ, И-къ на техническия отдѣлъ въ общината? Уважаеми Господине Министре,

Крайно врѣме е да се спре попълновението на невежеството и търгашеството къмъ разрушението на тия ценни природни храмове-памятници. Не трѣбва да се руши голѣмото, за да се строи нѣщо малко. Никакви инженерски улици и планове и никакво създаване нови приходни източници на Общината не могатъ да оправдаятъ великото престъпление, което се върши. Седемте хълма на ПУЛПУДѢВА /за жалостъ тѣ почти сж вече само шестъ!/ не могатъ да бждатъ собственостъ на Пловдивската Община, която да ги използва по такъвъ кощунственъ начинъ, а сж общенационално притежание и тѣхната съдба интересува всички културни българи. И понеже никакви други срѣдства не сж поможнали до сега за тѣхното спасение, ний предлагаме Пловдивскитѣ тепета да се обвратъ за старинни памятници, за да могатъ се запази поне отсега отъ хищническитѣ инстинкти на Пловдивскитѣ общинари, които искатъ да ги обвратъ на златна мина...

Следъ нѣкоя година Пловдивъ ще стане още по-голѣмъ възелъ на желѣзни пътица, Българскитѣ природни красоти ще се прочуятъ на Западъ, ще започнатъ да идватъ масово чужденци - туристи и Пловдивъ ще бжде изходенъ пунктъ за всички, които биха искали да видятъ омайнитѣ прелести на Балкана, Срѣдна Гора, Родона, та дори Рила и Пиринъ, за всички, които биха искали да видятъ древния Пулпудѣва, Бѣла Черква, Безово, Червената скала, Чилъ тепе, Имаретъ дере, Караманджа, Ардачлъ, Карлъкъ, Персенкъ, Ладжане, Белмекенъ, Хисарскитѣ бани, Розовата долина, Шипка, Вирукчалъ и пр. и пр. - Нѣма ли да се червимъ ний предъ чужденцитѣ за варварското ни отношение къмъ Пловдивскитѣ тепета, къмъ 7-тѣ Пловдивски хълма? Въ коя благоустроена държава е възможно и подъ най-благовидни предлози подобенъ вандализъмъ? Хората другаде се чудятъ какви разкубавявания да направятъ, за да привлекатъ чужденцитѣ, а ние най-безразсѣдно рушимъ и това хубаво, което ни е дарила Майката-Природа.

Пловдивската Община може да има нужда отъ паваженъ камъкъ, какъвто , между скоби, е продавала даже чакъ на града Руссе, - тя може да има нужда отъ приходи, може да има желанието да създаде доходи на този или онзи, да даде евтини парцели на тия или ония - можемъ да разберемъ нуждитѣ и и услужливата и любезность, но какъ може да върши тя това съ цената на едно безподобно рушение на тия общенационални памятници?

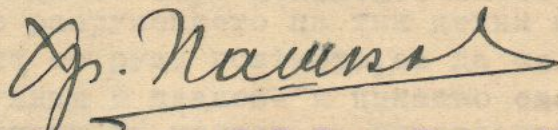
Молимъ Ви най-учтиво, Господине Министре, да благоволиете и назначите една анкета отъ представители на повѣреното Ви Министерство, на Б. Н. Музей, Министерството на Благоустройството, Дружеството за защита на природата, Б. Туристко Д-во/Централно Настоятелство - София и Археологическото Д-во - Пловдивъ, плюсъ нѣкои видни инженери и архитекти, която анкета да направи своитѣ проучвания на самото мѣсто и Ви представи единъ мотивиранъ докладъ, възъ основа на който Вий да вземете най-подходящитѣ бързи мѣрки за запазване на историческитѣ Пловдивски тепета, докато не е станало вече късно.

Искаме да върваме, Уважаеми Господине Министре, че
молбата ни, която Ви отправяме съ najboljо отъ наша сърдце, ще бъде
удостоена съ благосклонното Ви внимание и съ тая вѣра оставаме

Пловдивъ, 3 юний, 1930г.

Съ най-голямо къмъ Васъ почитание -

За Група Любители на Природата:

Членъ и бившъ Председателъ на В.Т.Д-во, Клонъ "БЕЗОВО" ,
Станимака,
за сега: Пловдивъ, ул. Генералъ Гурко, № 15 .